

utilització. Els recursos subterranis de la zona baixa cal que s'exploitin adequadament, entre altres coses per a l'abastament de la Costa Brava.

9.- A la Tordera l'única actuació que es pot fer per a la regulació són alguns embassaments a capçalera de poca importància. El riu està molt contaminat i manca aigua a la conca, malgrat que sigui de forma puntual.

10.- Al Besòs, res a fer, en el camp de la regulació de recursos és un col·lector d'aigües residuals, l'aquífer està exhaurit i el delta salinitzat.

11.- Al Llobregat hi ha un problema crític de manca d'aigua que a mig termini encara pot ser autosuficient. Un greu problema de l'aquífer del delta salinitzat que s'ha de recuperar. Un greu problema de contaminació a tot el riu, possibilitats certes de reutilització i possibilitats de regulació a les conques del Cardener, l'aigua d'Ora.

A la zona del Barcelonès, Vallès i Penedès, s'han de construir unes xarxes primàries de proveïment.

12.- Al Foix, Gaià i Francolí no val la pena fer-hi embassaments. Hi ha molt poca aigua i la contaminació hi és molt important.

Com a resum podem dir que a Catalunya es presenten els següents problemes, uns de propis i altres de generals:

- Elevat grau de contaminació de les aigües, que dificulta el seu aprofitament.

- Dèficits d'abastament a zones amb balanç hidràulic deficitari i fins i tot a zones com la Costa Brava i les comarques del Segre, on es disposa de recursos insuficients.

- Malbaratament dels recursos d'aigües subterranies per extraccions abusives o infiltració de productes tòxics.

- Multiplicitat d'organismes que tracten de l'aigua, legislació inadequada i inaplicable. Especialment cal destacar la legislació de vessaments i rigidesa excessiva de la legislació pel que fa a les concessions, que haurien de poder ser revisades i actualitzades.

- Desequilibri entre els recursos hidràulics i les demandes.

- Dificultat de coordinació i d'incidència i coneixement de la gestió de l'aigua al territori de Catalunya perquè és una gestió a través de dues Administracions de conques diferents.

- Dificultats financeres per portar a terme les obres de sanejament, les xarxes primàries i els embassaments de regulació.

- Escassa política i consciència d'estalvi d'aigua.

- Dificultat de coordinació entre els usos múltiples, especialment hidroelèctrics i regadius.

LA GESTIÓ DE L'AIGUA A CATALUNYA

Per a la gestió de l'aigua a Catalunya considerem que cal tenir en compte els següents objectius i mesures:

- Disposar de l'aigua en la quantitat i qualitat necessària per a les diferents zones d'acord amb les directrius de l'ordenació territorial de Catalunya.

- Portar a terme una acció de millora de la qualitat de les aigües

dels rius mitjançant una programació per etapes successives de tractament de les aigües vessades als rius definint per a cada etapa els estàndards més viables des d'un punt de vista tècnic i de les disponibilitats econòmiques reals.

- Aconseguir una participació activa dels usuaris en els programes d'estalvis i bon ús de les aigües, en la lluita contra la contaminació i en la pròpia gestió de l'aigua.

- Assegurar la dotació de recursos suficients als dèficits d'infraestructura hidràulica existents dins de les conques excedentàries, amb independència de les compensacions de solidaritat que s'estableixen entre les conques.

- Maximitzar l'aprofitament de les aigües, especialment a les zones deficitàries, i promoure la reutilització en condicions adequades als usos a què siguin destinades.

- Millorar els aprofitaments hidroelèctrics com a mesura d'obtenir majors disponibilitats energètiques no contaminants. Aprofitament de petits salts d'aigua i subordinació dels salts privats a l'interès públic, i regulació de les polítiques de desembassament.

- Establir programes d'usos recreatius de les nostres aigües continentals lligats als programes de descontaminació i de protecció i defensa del medi ambient.

- Descentralitzar l'administració hidràulica a les conques amb participació d'usuaris, simplificar la tramitació, unificar competències i actualitzar la legislació.

- Preservació dels aquífers com a zona d'emmagatzematge d'aigües de bona qualitat per ser utilitzades en casos puntuals d'insufi-

ciència de les aigües superficials i potenciació de la recàrrega dels aquífers en condicions tècniques adequades, portant una política de contenció efectiva de la salinització i degradació del aquífers.

- Establiment d'un preu de l'aigua que inclogui el finançament de les instal·lacions d'abastament, les xarxes primàries zonals o regionals i la depuració de les aigües residuals resultants, i utilitzar els recursos així obtinguts per a la lluita contra la contaminació i per al finançament de programes de conjunt de la conca.

- Maximització del benefici social de les obres hidràuliques, considerant tots els efectes a través de l'evolució dels costos i beneficis de l'actuació. No pot fer-se una política de regulació i nous embassaments sense una política realista d'indemnitzacions i compensacions.

- Establiment de xarxes públiques primàries de proveïment a importants zones del territori de Catalunya com a mesura per optimitzar el subministrament i la qualitat de l'aigua d'abastament.

- Potenciació de l'increment dels recursos regulats i la coordinació d'usos múltiples.

- Establiment d'una xarxa de control estricte de qualitat de l'aigua d'abastament urbà i de les característiques de les instal·lacions.

- Establiment de xarxes d'observació de cabals superficials i nivells d'aquífers per a un coneixement i inventari complet i actualitzat dels recursos.

- Establiment de mesures per regular avingudes dels rius i endegament dels seus cursos.

(Albert Vilalta)

(els mots)

NORMAL VOL DIR NORMAL, OI?

“Que tothom perdi la por de fer servir tots els mots de la seva llengua, i aleshores podrem enraonar de què cal canviar i què cal reforçar...” L'article de Ferran Toutain al número 17 de (ciència) ha desvetllat una important polèmica que ha tingut repercussió a la premsa catalana, tenint present que ell no ha estat l'únic a prendre posició en el mateix sentit... Avui cedim el torn de paraula a A. Munné-Jordà, conegut dels nostres lectors per les seves col·laboracions.

 Al número 17 de (ciència) hi ha un article, emparat sota l'epígraf (els mots), força simptomàtic. Barrejats de mala manera, val a dir-ho, aireja dos temes que em toquen per la banda de les garrofes i per la de la ciutadania: la feina dels correctors i la situació de la llengua catalana. Atès que el text, a més de subordinat pel que ja explicaré, és coordinat amb d'altres, em sembla que en

aquest cas no n'hi ha prou amb un parenostre pels qui van errats, i hi voldria dir la meva. Puc?

ELS CORRECTORS

Pel que fa a la feina del corrector, hi estic prou d'acord en allò que si un text surt ben

publicat “és perquè al darrera hi ha un cas estrany de corrector que encara té una mica de bon ull”, i que els correctors “haurien de ser un gremi en transició”. Hi estic d'acord, però m'estranya, per l'experiència que en tinc. I disculpeu que amb finalitats didàctiques hagi d'explicar un parell de casos que, mal m'està dir-ho, m'han passat a mi: el primer, en un text recent en què el mateix autor de l'article,

en funcions de corrector, em va afaitar tots els pretèrits perfets simples que jo hi havia posat amb la més bona intenció del món; si fos només que aquell dia l'hagués ensopegat que corregia amb l'ull dolent, no hi tindria res a dir, però l'explicació real està al seu mateix article: s'han inventat "una llengua més normal que digui 'va fer' en comptes de 'féu' ". Normal per a qui? Aviat ho sabrem. No cal dir el gust que deuen sentir els escolans dels abris i els brossetes trobant arguments per a demostrar que, on "en valencià" es diu *ferem*, "en català" es diu *vam fer*. I, com molt bé diu també l'article (és de debò que, per bufetades que s'hi pegui, ho diu!), aquestes manies intransigents fan "que en català tinguem actualment un sol escriptor multicèfal". I, ¿no trobeu igualment empobridor que, per aquesta ceba uniformitzadora, dins una mateixa revista pugui arribar a semblar que qui escriu l'editorial del primer full i qui fa el text de ficció del final siguin el mateix? No caldria més tolerància, més coneixement?

Encara dins aquest apartat de la feina dels correctors, també hi he d'estar d'acord que n'hi ha que "s'han quedat amb les paraules que els eren més estranyes". Mireu, i ara us explico el segon cas autobiogràfic: jo no he estat mai boy-scout i, doncs, gairebé em són tan estranys *pioner* com *peoner*, però, posats a triar, i com que totes dues em sembla que són prou bones, m'agrada més *peoner* (no la trobo estranya al català, hi té una tradició, té a veure amb peu i amb peó i, així, quan jugo als escacs, no m'hi he de pensar si em cau un peó al peu o un pió al piu). Aleshores em sembla que l'autor de l'article m'hauria de defensar si sense deixar de regraciari-lo per les badades que m'hagi pogut solucionar i les que sens dubte em solucionarà, que una cosa no lleva l'altra— em queixava perquè també em van voler canviar el meu pobre peoner per un més estrany pioner, dels que ara es porten. Ah!, però es veu que *pioner* sona més "normal", oi? I no trigarem a saber per a qui.

"El lector català és estafat sistemàticament", diu, i amb això acabo aquest apartat dels correctors. És evident que n'hi ha que escriuen i no en saben, o que simplement són molt potiners, o totes dues coses plegades; en aquests casos, el corrector fa la seva feina, i no estafa ningú, si deixa l'original presentable, i fins i

tot, si tanta fal·lera en té, es pot permetre d'introduir-hi les seves cebes. De l'altra banda, hi ha gent (menys dels que volem i s'ho diuen) amb prou sensibilitat i prou coneixements per a confegir un text i fer-se'n responsables i, en aquest cas, el corrector no estafa si es limita a esmenar alguna possible badada i a endreçar l'original d'acord amb els criteris tipogràfics de la publicació, i respecta escrupolosament les manies i els girs de l'autor, encara que el corrector no els comparteixi i àdhuc (i mireu que fa goig un *adbut* ben posat!) si hi està en contra. Només així arribarem a saber quin és l'estat de la llengua i podrem discutir quin és el català normal sense haver de fer trampa.

LA LLENGUA

Tot i que l'article que motiva aquestes ratlles es veu d'una hora lluny que és una rebequeria d'un corrector lògicament desconcertat, com que en dóna la culpa al català, cal parlar també de la llengua "normal" (o normalitzada?).

Em sembla que no cal tocar les qüestions de documentació exemplificadora, com quan l'articulista ens informa que "una gramàtica tan fabrística com la de Jeroni Marvà (1934) admet 'anem-s-en' al costat de 'anem-nos--en' ". Nyèclits! A la gramàtica de 1934 que jo tinc, a l'epígraf 186, només hi sé veure que això és qualificat de construcció "absolutament inadmissible" (p. 202), i a la pàgina següent també diuen que coses així —i només dins la llengua parlada— són "formes vicioses". Tothom pot tenir vicis, però afirmar que els respectables senyors Martorell i Vallès (àlies Jeroni Marvà), en una gramàtica seriosa, si qualifiquen de viciosa una cosa és perquè en realitat l'admeten...!

Anant al moll de la qüestió, el que em sembla d'interpretar a l'article, pel que fa a la llengua catalana, i ja a partir de les ratlles de presentació, és, conscient o inconscient —i, ben segur, de bona fe—, la subordinació a una tendència prou en voga (allò que en diria la Secció Filològica del martinivillisme, per entendre'ns): Si les altres autonomies, tan espanyoles i canyís com la nostra, no tenen més que un pretèrit perfet, i els privilegiats catalans en tenim dos, doncs harmonitzem-nos-hi i enterrem-ne un;

si les altres autonomies només tenen un possessiu, doncs harmonitzem-hi el *llur* i engegem-lo a dida; si les altres autonomies no tenen tants pronoms febles com els catalans, doncs harmonitzem-hi el nostre sistema pronominal i diguem tothora *hi*; si les altres autonomies ja no solen dir *bogaño*, doncs guardem-nos de dir *enguany*... Ja ho tenim: és normal allò que és normal per als martinivillants de l'Estat de les autonomies! El català més normal és aquell que sembla més segovià. Visca l'harmonització!

Els mateixos que tenen por que els caiguin les dents si pronuncien *enguany*, ens informen que "estem obligats a admetre" *cuidar*, perquè ara en volen dir un "castellanisme històric". I per què no un "botiflerisme episòdic" o un "carquinyoli cèntric"?

És clar que en català cal fer dissabte de moltes coses; que hi ha estructures que grinyolen i normes que no van ni amb rodes. I ningú no ha dit mai que no calgui admetre neologismes! Però, ¿no fóra més útil estar-nos de demagògies provincianes, d'intransigències que no arriben a amagar la ignorància i la inseguretat, i treballar una mica seriosament? Als qui a l'escola, ja des de la classe de caganers, hem rebut la instrucció en llengua espanyola, no ens fa mal d'ulls ni ens mata el cuc de l'orella llegir "*la casa cuyas ventanas...*" i escoltar "*la casa que sus ventanas...*". ¿No caldria esperar i veure què passa amb els nostres caganers actuals, que des de l'inici tenen contacte (o n'han de tenir) amb el català? Per a ells, si no els estafem, seran familiars tot de girs que per als més grans poden costar d'empassar. No els imposem el llenguatge de les carrosses que fan veure que actuen en nom de la modernitat! Que els mestres ensenyin tal com cal, que els sociolingüistes sociolingüitzin i forneixin dades reals als normativitzadors, que els escriptors aprenguin d'escriure, que els correctors siguin correctors de debò i corregeixin tot allò i només allò que sigui corregidor, que tothom perdi la por de fer servir tots els mots de la seva llengua, i aleshores podrem enraonar de què cal canviar i què cal reforçar, i serà útil la nostra discussió, la nostra feina —mentrestant, per als harmonitzadors, l'excedència!

(A. Munné-Jordà)